



ik deel
daar wordt iedereen beter van

EEN DUIM VOOR DELEN

INFOFICHE





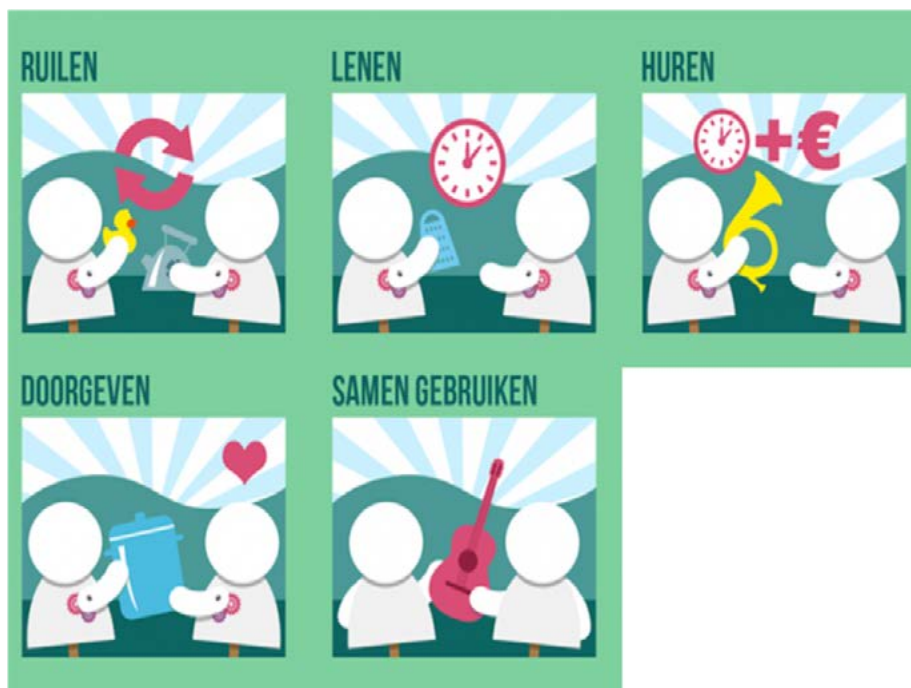
1.1 DEFINITIE

Delen is een vorm van consuminderen (minder verbruiken) en consumanderen (anders verbruiken). Bij delen ligt het accent op gebruiken in plaats van hebben. Toegang hebben tot een product (en het gebruik ervan) is dus belangrijker dan het product zelf bezitten. Door goederen en diensten te delen worden materialen efficiënter benut. Er ontstaat meer sociale cohesie en samenwerking. Bovendien verkleint het onze ecologische voetafdruk en scheelt het in de portemonnee.

1.2 VERSCHILLENDE VORMEN VAN DELEN

Delen kan op veel verschillende manieren gebeuren. Het gaat niet alleen over fysieke goederen en producten. Ook delen van kennis, vaardigheden en geven zijn vormen van delen.

Dit zijn de verschillende vormen van delen:



© Netwerk Bewust verbruiken



1.2.1 RUILEN

Ruilen is het direct uitwisselen van goederen of diensten, zonder dat er gebruik wordt gemaakt van geld. Ruilhandel gaat al véél langer mee dan handel met geld. Vroeger was dit de enige manier van handelen. Merk op dat het bij ruilen niet enkel om materiële zaken gaat, maar ook om diensten (bv. het gras maaien in ruil voor helpen bij het huiswerk).

Het **LETS-systeem** berust op een combinatie van ruilen van diensten en producten tussen een lokale groep van mensen. Geld komt er niet aan te pas, de ruil van een dienst wordt in tijdeenheden uitgedrukt. Een ander mooi voorbeeld is de Nederlandse tijdbank, waarin mensen, zoals bij 'letsen', hun tijd ter beschikking stellen en diensten met elkaar uitwisselen. Heb je eens een dienst nodig, check wie je kan helpen en wat jij aan vaardigheden en kennis kunt aanbieden. Zie: <http://timebank.cc/> en <http://letsvlaanderen.be>.

Het voordeel van deze systemen is dat jij iets voor iemand doet en dat iemand anders iets voor jou kan terug doen.

1.2.2 LENEN

Lenen is het ontvangen van producten of goederen voor een bepaalde periode met de onderlinge afspraak dat het hierna wordt teruggegeven.

1.2.3 HUREN

Bij huren wordt vaak gedacht aan een kamer, appartement of huis. Huren gaat echter ook over elk gebruik van goederen die aan een ander toebehoren, waarbij je een vergoeding betaalt voor het gebruik. In wezen is huren hetzelfde als lenen, maar dan met vergoeding.

1.2.4 DOORGEVEN

Doorgeven is het weggeven van goederen of diensten, zoals kennis en vaardigheden. Het uitvoeren van een dienst voor iemand anders (vb. een fiets repareren) is ook een vorm van doorgeven en daarom een manier van delen. In een Repair Café deel je als reparateur je vaardigheden, waardoor de ander een hersteld product krijgt. Bovendien deel je ook de vaardigheid zelf, waardoor de andere persoon het product de volgende keer eventueel zelf kan repareren. Doorgeven is de meest onbaatzuchtige vorm van delen. Je krijgt er immers niet iets rechtstreeks voor terug.

1.2.5 SAMEN GEBRUIKEN

Samen gebruiken betekent dat je met verschillende mensen gebruik maakt van een voorwerp, een aankoop deelt... Je koopt bv. met een paar mensen één auto of één boormachine en iedereen heeft het recht om die auto of die boormachine te gebruiken. Uiteraard worden hierover duidelijke afspraken gemaakt.

1.3 DELEN = DUURZAAM?

WAT IS DUURZAAM?

Een gangbare definitie van duurzame ontwikkeling luidt: "Ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder daarbij de behoeften van de toekomstige generaties wereldwijd in gevaar te brengen". Hier spelen vijf aspecten van de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties een belangrijke rol:

- 'Prosperity' (Middelen, welvaart): Zorgen voor welvend leven in harmonie met de natuur
- 'People' (Mensen): Armoede- en hongerbesteding, waardigheid en gelijkheid
- 'Planet' (Milieu): Beschermen van natuurlijke hulpbronnen en klimaat voor toekomstige generaties
- 'Peace' (Vrede): Zorgen voor vreedzame samenlevingen
- 'Partnership' (Meedoen): Implementeren van bovenstaande doelstellingen met sterke partnerschappen

Duurzame ontwikkeling streeft naar een evenwichtige balans tussen deze 5 P's.



...EN WAT DOET DELEN DAN?

Delen heeft een impact op elk van de vijf terreinen: naast het bewuster omgaan met de ecologische uitdagingen (Planet of Milieu), draagt delen bij tot rechtvaardigere verdeling van de welvaart (Peace & Prosperity of Vrede & Middelen). Het heeft eveneens invloed op het gebruik van grondstoffen en natuurlijke hulpbronnen (Planet of Milieu). Ten slotte is er ook de menselijke kant: delen is een sociale daad en zorgt ook voor meer 'welzijn' voor de mensen, o.a. in het Zuiden (Prosperity & People & Partnership of Middelen & Mensen & Meedoen).

DELEN EN 'PROSPERITY' (MIDDELEN)

Individueel bezit en een hoge 'turn-over' van producten staan centraal in het huidige economische concept van consumeren. Dit leidt tot overconsumptie, verspilling en uitputting van grondstoffen en materialen én een niet aflatende afvalberg, al dan niet met gevaarlijke stoffen. Net als de circulaire economie (met nadruk op herbruikbaarheid) en 'cradle to cradle' (waarbij alle gebruikte materialen voor het ene product, nuttig kunnen worden ingezet in een ander product) biedt delen een tegengewicht voor de gangbare manier van consumeren.

Delen is ook economisch interessant omdat je er kosten mee kunt besparen. Langer en gedeeld gebruik, betekent minder aankopen. Repareren verlengt niet alleen de levensduur van een toestel, maar creëert ook (nieuwe) jobs.

Verder stimuleert delen innovatie! Je wordt creatief en gaat naar nieuwe oplossingen op zoek om slimmer te leven en elkaar te helpen.

DELEN EN 'PEOPLE' (MENSEN)

Door goederen en diensten met elkaar te delen, krijgen meer mensen toegang tot deze goederen en diensten. Zo draagt delen bij aan de strijd tegen armoede. In 'ik deel' wordt de nadruk gelegd over mogelijkheden om te delen rond eten en drinken en voedselverspilling tegen te gaan. Zo kan delen ook bijdragen aan een wereld met minder honger.

Leerlingen leren geven en samenwerken met leerkrachten, (groot)ouders, de buurt of een project met een andere school uit een ander land. De leerling ontwikkelt aldus meer **sociale vaardigheden**, doet nieuwe contacten op, leert anderen te helpen door kennis en vaardigheden over te brengen. Leerlingen worden zo autonomer, durven meer initiatief te nemen en krijgen directe feedback. Delen beïnvloedt op een positieve manier de sociale verbondenheid. En daar kan je niet jong genoeg mee beginnen: 'Jong geleerd is oud gedaan'.



Bovendien zet delen leerlingen aan tot nadenken, wakkert het het kritisch vermogen aan en draagt het bij tot waardeontwikkeling. Delen vergt immers keuzes. Keuzes die te maken hebben met waarden als **rechtvaardigheid, duurzaamheid en (wereldwijde) solidariteit**. Door deel te nemen aan deelinitiatieven doen leerlingen ervaring op met duurzaam handelen. Dit stimuleert gedragsverandering en bevordert de ontwikkeling van een ecologisch duurzame en sociaal rechtvaardige houding en levensstijl.

DELEN EN 'PLANET' (MILIEU)

Door te delen hoeven we minder aan te kopen. Bijgevolg wordt **minder energie** verbruikt voor de productie en het transport van goederen, gebruiken we **minder grondstoffen en natuurlijke hulpbronnen** en genereren we **minder afval**. Ook repareren draagt bij aan het verlengen van de levensduur van goederen en dus het verminderen van de afvalberg. Een bijkomend aspect is het efficiënter ruimtegebruik: minder auto's, minder apparaten en spullen in de kast, thuis en op school.

DELEN EN 'PEACE' (VREDE)

Delen veronderstelt dat de partijen die met elkaar delen op een **vreddevolle** manier met elkaar omgaan en dat mogelijke conflicten hierbij op een geweldloze manier worden opgelost. Begrippen als **waardigheid en gelijkheid** zijn belangrijk bij elke vorm van delen. Leerlingen leren in uiteenlopende omstandigheden op een **respectvolle manier** met elkaar om te gaan. Daarom wordt er bij 'ik deel' ook gefocust op mogelijke valkuilen en delicate situaties.

DELEN EN 'PARTNERSHIP' (MEEDOEN)

De bovenstaande duurzame aspecten van delen impliceren dat leerlingen leren (beter) samenwerken. **Onderhandelen, samenwerken en partnerschappen aangaan**, zijn inherent aan delen. Bij elke vorm van delen horen duidelijke regels, die gemaakt worden tussen de betrokken partijen. Leerlingen ervaren zodoende op een jonge leeftijd hoe om te gaan met deze regels en wat het belang is van goede afspraken.